

בלבבי משכון אבנה

נקודה מתוך הפרשה

לך לך

כתיב בפרשת לך לך (יב, ה) "וַיִּקַּח אֲבִירָם אֶת־שָׁרִי אֲשֶׁלָּו וְאֶת־לֹט בְּנֵי־אֶחָיו וְאֶת־כָּל־כּוֹשֶׁם אֲשֶׁר רָכְשׁוּ וְאֶת־הַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר־עָשׂוּ בְּחֶרֶן וַיִּצְאוּ לְלֶכֶת אֶרְצָה כְּנָעַן וַיָּבֹאוּ אֶרְצָה כְּנָעַן". ויש לעיין; מדוע נאמר "וַיִּצְאוּ", ולא הסתפק הכתוב במילים "וַיָּבֹאוּ אֶרְצָה כְּנָעַן".

ביאור מורינו הרב שליט"א

האלשיך (שם), כאשר חשב ללכת ארצה כנען כך לא שקט עד הדבק וימשך עד הקדושה, וילכו ארצה כנען, כי ה' גמר בעדם להביא טובתם אל הפועל, עכ"ל.

וביאר זאת בבן פורת יוסף (על אתר), וז"ל כי נודע ענין יציאת נשמת הצדיק לעוה"ז הוא להיות בן למלכות, שתעלה מעשיה עם נפשין דעשיה אל העולם שלמעלה מהם, וז"ש "וַיִּצְאוּ לְלֶכֶת אֶרְצָה כְּנָעַן", שהוא מלכות דעשיה שיש (בה) כוח אחיזה אל הקליפות, ומיד "וַיָּבֹאוּ אֶרְצָה כְּנָעַן", שלא נאחז בהם הקליפות, עכ"ל. והבן שכאשר יש אחיזה הקליפות, ישנם עיכובים מכוחם, אולם מכיון שלא נאחזו בהם הקליפות, נעשה הכל בזריזות. [ועיין אגרא דכלה (על אתר)].

ביאור נוסף, הנה איתא בזוה"ק (בראשית ע, ט) ויקח אברם את שרי וגו', מהו ויקח, אלא אמשיך לה במילי מעליתא, בגין דלית ליה רשו לבר נש לאפקה איתתיה למיהך בארעה אחרא בלא רעותא דילה וכו', ובגין כך ויקח אברהם, משך לה במילין ואודע לה ארחיהון דאינון בני ברא כמה בישין. ומבואר בזה שלא ידעו להיכן הולכים כי אם ידעו הרי אמרו (כתובות ק"י ע"ב) הכל מעלין לארץ ישראל. אולם יש שפירשו שידעו להיכן הלכו, עיין אור החיים (על אתר). ולפ"ז ביאור הכתובים "וַיִּצְאוּ לְלֶכֶת אֶרְצָה כְּנָעַן", שאף היציאה יש בה מצווה. או מפני שכך ציוה ה' - לך לך מארצך וגו', או מפני מצות עליה לא"י. וכבר דנו רבותינו האם מצוות ארץ ישראל היא רק הישיבה בה או אף העליה, ואכמ"ל.

עיין באלשיך (הערה יז) ששאל שאלה זו. הנה ראשית היציאה והליכה לארץ כנען, כבר היה על ידי תרח, כמ"ש (בראשית יא, לא) וַיִּקַּח תֶּרַח אֶת־אֲבִירָם בְּנוֹ וְאֶת־לֹט בְּנוֹ הָרִן בְּנֵי־בְנוֹ וְאֶת־שָׁרִי כְּלָתִיו אִשְׁת־אֲבִירָם בְּנוֹ וַיִּצְאוּ אִתָּם מֵאֹר כְּשָׂדִים לְלֶכֶת אֶרְצָה כְּנָעַן וַיָּבֹאוּ עַד־חָרָן וַיִּשְׁבּוּ שָׁם. וביאר החזקוני (שם), וז"ל, ולא הספיק תרח לבוא בארץ כנען וימות בחרן. ומיד כתיב ויאמר ה' אל אברם לך לך וגו', יציאה "חדשה" על מנת ללכת לארץ כנען.

והבן, שהייתה כוונה ללכת לארץ כנען ע"י תרח עם אברם וכו' וזה לא נתקיים. וכאן יש כוונה חדשה ע"י ציווי ה' לאברם, ולכן כתיב; "וַיִּצְאוּ לְלֶכֶת אֶרְצָה כְּנָעַן וַיָּבֹאוּ אֶרְצָה כְּנָעַן". והיינו שנתחדש כאן יציאה חדשה ללכת ארצה כנען ולא המשך יציאתו של תרח. וזהו פשוטם של מקראות. [עיין אבן עזרא (על אתר), אלשיך (על אתר), וספורנו (על אתר)]. אולם אמרו (זוה"ק, לך לך ע"ז ע"ב) דכיון דחמא תרח דאברהם בריה אישתזיב מגו נורא, אתהדר למעבד רעותיה דאברהם, ובגין כך ויצאו איתם תרח ולוט, ובשעתה דנפקו, מה כתיב, ללכת ארצה כנען, דרעותא דלהון הוה למיהך תמן, מכאן אוליפנא, כל מאן דאתער לאתדכאה מסייעין ליה, תא חזי דהכי הוא, דכיון דכתיב ללכת ארצה כנען, מיד ויאמר ה' אל אברם לך לך, ועד דאיהו לא אתער בקדמיתא לא כתיב לך לך.

והרי שמעשה תרח היה אתערותא דלתתא לציווי הקב"ה ללכת אל ארץ כנען. וזהו שורש תשובת תרח - שאמרו חז"ל - שעשה תשובה בסוף ימיו. תשובה לשוב לשורשו לקב"ה, ולשוב לשורש היצירה; ארץ כנען - ישראל. כמ"ש חז"ל (יומא נ"ד ע"א) מציון הושעת העולם. [ועיין ספר אפריון (על אתר)].

וביאר נוסף ביאר האור החיים (על אתר), וז"ל כוונת הכתוב הוא להודיע חיבתו של אברהם, שלא נתעכב אפילו שעה אחת, אלא בגמר דברי ה' לך לך, תיכף וילך אברם ולא נתעכב לשום סיבה ועזב את אביו ומולדתו, עכ"ל. וז"ש "וַיִּצְאוּ לְלֶכֶת אֶרְצָה כְּנָעַן וַיָּבֹאוּ אֶרְצָה כְּנָעַן", שנעשה הכל בזריזות, הן יציאתם והן ביאתם במהרה. וכלשון